Kommittémotion M

SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2909

av Josefin Malmqvist m.fl. (M)

En stärkt förskola

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över införandet av obligatorisk språkförskola från tre års ålder för barn som visar en svag utveckling i svenska, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att använda kvalitetssäkrade screeningverktyg i förskolan för att följa barns språkliga och kognitiva utveckling och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa tydliga nationella mål för barns språkutveckling i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort förskolans uttryckliga ansvar för barns modersmålsutveckling, med undantag för de nationella minoritetsspråken, och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler kommuner bör ges förutsättningar att inrätta förskolesociala team och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på sikt göra förskolan avgiftsfri och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mer flexibel barnomsorg för familjer och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att öka tillgången till förskola för barn till långvarigt arbetslösa föräldrar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillgången till barnomsorg på obekväm arbetstid bör öka och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om språkkrav, lämplighetsprövning och kompetenshöjande insatser för pedagogisk personal i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till ett omställningsprogram för personal som saknar förutsättningar att uppnå nödvändig kompetens och lämplighet och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om karriärtjänster för förskollärare och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förbättrade möjligheter till vidareutbildning för förskollärare och personer med utländska förskollärarexamina och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Skolinspektionen ansvar för tillståndsprövning och tillsyn av såväl kommunala som fristående förskolor och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka förskolors ansvar för att motverka hedersförtryck och skydda barns fri- och rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige ska vara ett land där alla barn ges möjlighet att lyckas, oavsett bakgrund. Förskolan är det första steget i utbildningssystemet och spelar en avgörande roll för barns språk, lärande och utveckling. Det är i de tidiga åren som grunden läggs för fortsatt skolgång, framtida studier och möjligheten att etablera sig i arbetslivet.

Nästan 95 procent av alla barn mellan tre och fem år deltar i förskolan. Det gör förskolan till en av samhällets viktigaste verksamheter för att skapa likvärdiga möjligheter för barn med olika bakgrund. Samtidigt är deltagandet lägre bland vissa grupper, särskilt bland barn med utländsk bakgrund och i familjer med svag

socioekonomisk ställning. Just för dessa barn visar forskning att förskolan kan göra särskilt stor skillnad.

Utvecklingen i den svenska skolan visar också hur avgörande de tidiga insatserna är. Återkommande internationella kunskapsmätningar visar att andelen lågpresterande elever ökar och skillnaderna mellan elever har blivit större. Resultaten för elever som inte alltid talar svenska hemma har försämrats särskilt mycket.

Utmaningarna uppstår inte i årskurs nio. Ofta kan de spåras tillbaka till betydligt tidigare årskurser. Därför måste samhället bli bättre på att upptäcka problem tidigt och sätta in stöd innan kunskapsgap hinner växa sig stora. Moderaterna vill stärka förskolans kunskapsuppdrag och göra tidiga insatser till en självklar del av utbildningspolitiken.

Svenska språket ska stå i centrum

Språket är nyckeln till lärande. Barn som tidigt utvecklar god svenska får bättre möjligheter att tillgodogöra sig undervisningen i skolans alla ämnen och delta fullt ut i samhällslivet. För många barn är förskolan den viktigaste platsen för att möta och utveckla det svenska språket. Moderaterna vill därför se över möjligheten att införa obligatorisk språkförskola från tre års ålder för barn som visar en svag utveckling i svenska. Syftet är att säkerställa att alla barn ges de språkliga verktyg som krävs för att lyckas när de börjar skolan.

Förskolan bör också få tydligare nationella mål för barns språkutveckling. I dag saknas motsvarigheten till skolans kunskapsmål. Tydligare mål skulle stärka kvaliteten, underlätta uppföljning och ge pedagogerna bättre förutsättningar att följa varje barns utveckling.

För att tidigt kunna identifiera barn som behöver stöd eller mer stimulans vill Moderaterna att kvalitetssäkrade screeningverktyg används för att följa barns språkliga och kognitiva utveckling. Tidig upptäckt skapar bättre förutsättningar att sätta in rätt insatser i rätt tid.

Moderaterna anser också att svenskans ställning i förskolan behöver stärkas. Förskolans uttryckliga ansvar för barns modersmålsutveckling bör därför tas bort, förändringen ska inte omfatta de nationella minoritetsspråken.

Tidigt stöd till barn och familjer

Alla barn ska få en trygg start i livet. Förskolan möter barnen varje dag och har därför goda möjligheter att uppmärksamma när ett barn eller en familj behöver stöd.

Moderaterna vill att fler kommuner ska inrätta förskolesociala team där förskolans personal och socialtjänsten arbetar tillsammans för att stärka barns uppväxtvillkor och ge stöd till barn och familjer som behöver det.

Många av de utmaningar som påverkar barns utveckling och skolgång uppstår redan i tidig ålder. Genom ett nära samarbete mellan förskola och socialtjänst kan insatser sättas in tidigare och fler barn få bättre förutsättningar att växa upp under trygga förhållanden.

Erfarenheterna från de skolsociala team som byggts ut under senare år visar att stödet till barn och familjer kan förbättras när välfärdens olika verksamheter arbetar tillsammans. Moderaterna vill därför att ett uppdrag ges för att undersöka hur arbetssättet kan utvecklas och anpassas till förskolan samt att erfarenheter från kommuner som redan arbetar med liknande modeller tas till vara.

Förskolesociala team kan också ge personalen bättre möjligheter att upptäcka omsorgsbrist, våld, hedersrelaterat förtryck och andra riskmiljöer i ett tidigt skede. Tidiga insatser kan förebygga att problem växer sig större och bidra till att fler barn får en trygg uppväxt och en bra start i skolan.

En förskola som fungerar för din familj

Förskolan är inte bara viktig för barns utveckling. Den är också en avgörande förutsättning för att föräldrar ska kunna arbeta, utbilda sig och försörja sig själva.

Moderaterna anser att ansträngning ska löna sig. Föräldrar som arbetar hårt för att få vardagen att gå ihop ska känna att det lönar sig att ta ansvar och försörja sin familj. Därför vill vi på sikt göra förskolan avgiftsfri.

Förskoleavgiften innebär i praktiken en merkostnad för den som arbetar. För många barnfamiljer är den en betydande utgift varje månad. En avgiftsfri förskola skulle stärka ekonomin för barnfamiljer samtidigt som drivkrafterna till arbete förbättras.

Moderaterna vill också skapa större flexibilitet för familjer med olika livssituationer. Begränsningen om 15 timmars barnomsorg per vecka för barn till föräldralediga bör ses över och möjligheten att skapa mer flexibla lösningar för familjer bör utredas.

Barn som lever i familjer med långvarig arbetslöshet har ofta särskilt mycket att vinna på att delta i förskolans verksamhet. Därför bör möjligheterna att utöka tillgången till förskola för dessa barn ses över.

Barnomsorgen behöver dessutom fungera för familjer som arbetar kvällar, nätter och helger. Ingen förälder ska behöva välja mellan sitt arbete och sitt barn. Fler kommuner bör därför erbjuda barnomsorg på obekväm arbetstid anpassad efter föräldrarnas behov.

Skickligare personal och högre kvalitet

Kvaliteten i förskolan avgörs i stor utsträckning av personalens kompetens. Barn har rätt att möta vuxna med goda kunskaper, ett professionellt ledarskap och höga förväntningar på barnens utveckling.

All pedagogisk personal i förskolan ska behärska svenska väl. Brister i språkkunskaper riskerar att påverka både kvaliteten i undervisningen och barnens egen språkutveckling negativt. Moderaterna vill därför införa språkkrav vid nyanställning samt obligatoriska kompetenshöjande insatser för personal som behöver utveckla sina kunskaper i svenska.

Språkkrav bör kombineras med lämplighetsprövning vid nyanställning. För personal som trots stöd saknar förutsättningar att uppnå nödvändig kompetens bör möjligheten till ett omställningsprogram ses över.

Samtidigt måste det bli mer attraktivt att vara en skicklig förskollärare. Moderaterna vill därför inkludera förskollärarna i karriärstegsreformen. Skickliga pedagoger ska kunna utvecklas och göra karriär utan att lämna verksamheten.

Möjligheterna till vidareutbildning behöver också stärkas. Förskollärare ska ges bättre möjligheter att utvecklas i yrket och personer med utländska lärarexamina ska få bättre förutsättningar att bli behöriga i Sverige.

Stärkt kvalitet och likvärdig tillsyn

Föräldrar ska kunna känna sig trygga med att verksamheten håller hög kvalitet oavsett vilken förskola deras barn går i. I dag granskas kommunala och fristående förskolor genom olika system. Moderaterna anser att tillsynen bör vara mer enhetlig. Skolinspektionen bör därför få ansvar för tillståndsprövning och tillsyn av både kommunala och fristående förskolor. Samma krav ska gälla oavsett huvudman.

Föräldrar ska kunna känna förtroende för att kvaliteten i verksamheten granskas på ett likvärdigt sätt och att brister åtgärdas snabbt.

Förskolan ska stå på barnens sida

Alla barn har rätt att växa upp i frihet och trygghet. Förskolan ska vara en plats där barn får utvecklas som individer och möta de värden som det svenska samhället bygger på, såsom demokrati, jämställdhet och individens fri- och rättigheter.

Moderaterna vill därför stärka förskolors ansvar att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Verksamheten ska aldrig anpassas efter krav som begränsar barns frihet eller möjligheter att delta på lika villkor. Personal ska ha kunskap om hedersrelaterade normer och förtrycksstrukturer samt ges bättre förutsättningar att upptäcka utsatthet och agera när barn riskerar att fara illa. Samverkan mellan förskola, socialtjänst och andra myndigheter ska utgå från barnets bästa.

Josefin Malmqvist (M)

Marie-Louise Hänel Sandström (M) *Anna Vedin (M)*

Lotta Högström (M)